

NICE: RODJENJE TRAGEDIJE Nice konstatuje da je dalji razvoj umetnosti vezan za dvostrukost apolonskog i dionisijskog nacela, pri neprekidnoj borbi i samo periodicnom pomirenju. Kaže da u helenskom svetu postoji velika suprotnost, po poreklu i ciljevima, između likovne umetnosti-apolonske i nelikovne umetnosti muzike-Dionisa. Oba ova nagona teku naporedo u otvorenom razdoru međusobnom, podstičući se na nova i snaznija radjanja u borbi suprotnosti, dok se najzad metafizickim cinom helenske volje, ne pojavljuju udruženi i radjaju koliko dionijsko toliko i apolonско umetnicko delo anticke tragedije. Ta dva nagona zamislja kao odvojene umetnicke svetove sna i pijanstva. Lepi privid svetova sna je pretpostavka sve likovne umetnosti i polovine poezije. Uzivanje u neposrednom poimanju lika, svi oblici nesto kazuju. Pri najvisem stepenu zivota ove stvarnosti sna u nama se jos javlja osecanje njenog privida. Umetnicki osetljivi covek stvarnost sna rado posmatra, jer u tim slikama nalazi tumacenje zivota. On zivi i pati u ovim prizorima. Tu radosnu neophodnost doživljavanja sna Heleni su izrazili kroz Apolona- boga svih likovnih tvorackih snaga, Bog-predskazac, tumač snova. On je božanstvo svetlosti, vlada i sjajnijim prividom unutrašnjeg sveta maste. Ali, postoji tanana crta koju snovidjenje ne sme da prekorači (privid kao stvarnost), ogranicavanje puno mere, oslobodjenost od surovijih pobuda, mudro spokojstvo. Za Apolona, kod njega, u njemu se nalazi nepokolebano pouzdanje u princip individuacije (Bog sjajnog privida), on je simbol nacela individuacije. Sopenhauer opisuje jezivu grozu sto obuzme coveka kad se odjednom smete pa ne ume da se snadje u saznajnim oblicima pojave, jer stav dovoljnog razloga u nekom od svojih oblika, trpi izuzetak. Nice kaze da ako ovoj grozi dodamo slatko ushicenje sto se pri razbijanju nacela individuacije dize sa najdubljeg dna covekovog, onda nam pogled prodire u sustinu dionijskog, sto poima pomocu analogije pijanstva. U tome se bude dionijska cuvstva u cijoj se silini ono subjektivno gubi do potpunog samozaborava. Ponovo se sklapa savez između coveka i coveka, ali i coveka i otudjene, podjarmljene prirode. Svako se sa svojim bliznjim oseca sjedinjen, pomiren, stopljen, poistovecen u jednom jedinom bicu; pevajuci i igrajući covek se ispoljava kao clan jedne vise zajednice, zaneseno i svecano. Dakle, apolonска opojnost pre svega uzbudjuje oko i ono dobija moc vizije (slikari, epicari). Apolon svojim pevanjem i svirkom stvara i odrzava muzicki poredak, bez kojeg nema nikakvog drugog poretka. On je cuvar i duhovne vedrine i spokojstva, jasne svesti, budnog znanja, voli ono sto je odmereno, uobiceno, a odbacuje sve gigantsko. Voli pravu meru u drzavnom ustavu, zakonodavstvu, tragediji. Sukob s tim bogom nastaje na granicama koje su coveku postavljene, a koje on namerno ili ne prekoračuje. Apolon je i bog sna, stanja ciste kontemplacije u kojoj ljudske strasti cute i u kojoj pesnicima, slikarima pred duhovnim ocima lebde likovi kojima ce dati trajno boraviste u svojim umetnickim delima. Dionis, brat Apolonov je Bog praznickog pijanstva, besa, zanosna, razobručenih nagona (uzbudjen i pojačan citav sistem afekata), covek izlazi iz tamnice individualnog tela te se poistovecuje sa svim oko sebe, s prirodom koja se neprestano menja i preobrazava. Dionis prekida svest kojom je individualnost svesna svog ogranicenog postojanja, a pracen je Panom, horovima satira, koji u zanosu klicu u njegovu slavu, uz pratnju muzickih instrumenata, besne i oslobadjaju se od uskoce svog svakodnevnog postojanja (Dionisove misterije). Tu izbija osnovna cinjenica helenskog instinkta- njegova volja za zivot, tu se garantuje vecan zivot, iznad smrti i mena, posredstvom radjanja, misterija polnosti, vecna radost postojanja koja u sebi sadrzi i radost u propadanju (psihologija tragickog pesnika). Sistem afekata iz sebe oslobadja sredstva izraza i isteruje iz sebe snagu predstavljanja, podrazavanja, preobrazavanja, mimike i pozorisne umetnosti. Ovo su dve umetnicke sile, nagoni koji se neposredno zadovoljavaju: s jedne strane kao svet snovidjenja cije savrsenstvo nema veze sa intelektualnim stupnjem ili umetnickim obrazovanjem pojedinca, a s druge strane kao pijanstvom ispunjenu stvarnost koja ne obraca paznju na pojedinca nego tezi da jedinku unisti i pomocu misticnog osecanja jedinstva izbavi. Prema ovim neposrednim umetnickim stanjima same prirode, svaki je umetnik podrazavalac ili apolonски umetnik snova ili dionijski umetnik pijanstva, ili najzad kao u helenskoj tragediji umetnik pijanstva i snova istovremeno. U dionijskoj opijenosti i misticnom samoodricanju po strani od zanesenih horova, pada nice, te mu se tada pod uticajem

apolonskih snova njegovo stanje, njegovo jedinstvo sa najdubljom osnovom sveta otkriva u jednom alegoricnom snovidjenju. Apolonskom Helenu je njegova apolonska svest kao veo prikivala dionijski svet. Olimpijanci su ziveli bujan zivot, preobilje zivota, uzivanje u zivotu. Helen je poznavao i osecao strahote i uzase zivota, a da bi mogao da zivi morao je ispred njih da postavi blistavi porod snova, Olimpijane. Heleni su pomocu umetnicki sazdanog posrednickog sveta Olimpijane neprestano sve iznova savladjivali, prekrivali i od pogleda zaklanjali, apolonskim nagonom lepote. Taj osecajno razdrazljivi, u svojim zudnjama plahoviti, za patnju sposobni narod mogao je da podnese zivot, tako sto mu je predocavan u njegovim bogovima, obavijen uzvisenim sjajem i slavom. Isti nagon koji radja umetnost kao dopunu i usavršenje zivota doveo je i do stvaranja olimpijskog sveta. Bogovi opravdavaju ljudski zivot ziveci tim zivotom i sami, to je nesto za cim vredni tezi. Bol Homerskih ljudi vezan je za rastajanje sa zivotom, prolaznost ljudskog roda, pa silovito tezi, na apolonskom stepenu, volja za ovim zivotom. Delovanje apolonske kulture, mocnim varicama i iluzijama jeste pobednik nad stravicnom dubinom posmatranja sveta i beskrajno razdrazljivom sposobnoscu za patnje, potpuno utonuce u lepotu privida i sanjarenje. Pravi cilj zaklanja se varljivom slikom, prema njoj pruzamo ruke, a cilj postize priroda obmanjujuci nas. U Helenima je "volja" htela da gleda samu sebe, preobrazenu svetom umetnosti, da bi velicala sebe morali su njeni stvorovi da se vide odrazeni u jednoj visoj sferi, a da taj savrseni svet opazanja ne deluje imperativno. To je sfera lepote u kojoj su ugledali svoju sliku u ogledalu

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com